ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ F. G. JACOBS της 30ής Νοεμβρίου 1988 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί της ερμηνείας κανόνων που αφορούν την ενίσχυση για τη μεταποίηση μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη προοριζόμενου για την παρασκευή συνθέτων ζωοτροφών. Το προδικαστικό ερώτημα ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της ολλανδικής εταιρίας Trouw & Co. BV (« εταιρία Trouw ») και του Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten (« οργανισμός παρεμβάσεως »).

Τα πραγματικά περιστατικά

2. Από τη Διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι από τις 3 Ιουνίου μέχρι τις 25 Αυγούστου 1985 η εταιρία Trouw μεταποιούσε μερικώς αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη για να παρασκευάσει σύνθετες ζωοτροφές και έλαβε ενίσχυση για τις χρησιμοποιηθείσες ποσότητες σκόνης γάλακτος κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο ε), του κανονισμού (ΕΟΚ) 986/68 του Συμβουλίου, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο.

3. Από ελέγχους καταδείχτηκε ότι οι ζωοτροφές που παρήγαγε η εταιρία Trouw κατά την περίοδο εκείνη περιείχαν 64,44 έως 65,44 χιλιόγραμμα μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη ανά 100 χιλιόγραμμα τελικού προϊόντος. Ο οργανισμός παρεμβάσεως ζήτησε την επιστροφή του συνόλου της ενισχύσεως που είχε χορηγηθεί, για το λόγο ότι, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α), του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79 σε συνδυασμό με το άρθρο 1, παράγραφος 5, του ίδιου κανονισμού (όπως τροποποιήθηκε), οι εν λόγω τροφές έπρεπε να περιέχουν τουλάχιστον 60 χιλιόγραμμα αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη ανά 100 χιλιόγραμμα τελικού προϊόντος, κατόπιν εφαρμογής του συντελεστή 0,9. Πράγματι, ύστερα από τον πολλαπλασιαμό με το συντελεστή αυτό, οι ποσότητες αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που χρησιμοποιήθηκαν από την εταιρία Trouw κυμαίνονταν μεταξύ 57,996 χιλιόγραμμα και 58,996 χιλιόγραμμα ανά 100 χιλιόγραμμα σύνθετης τροφής.

4. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο σύμβουλος της εταιρίας Trouw ανέφερε ότι οι ποσότητες αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη ανά 100 χιλιόγραμμα τελικού προϊόντος που χρησιμοποιήθηκαν κατά την υπό εξέταση περίοδο ανέρχονταν πράγματι σε 60,5 χιλιόγραμμα, από τα οποία 40 χιλιόγραμμα συνήθους αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη και 20,5 χιλιόγραμμα μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη. Ο συντελεστής εφαρμόστηκε μόνο στην τελευταία αυτή ποσότητα, πράγμα που οδήγησε σε άθροισμα 58,45 (40 + 18,45) χιλιόγραμμα. Εν πάση περιπτώσει, οι διάδικοι φαίνεται να δέχονται ομόφωνα το ότι η πράγματι χρησιμοποιηθείσα ποσότητα υπερέβαινε τα 60 χιλιόγραμμα πριν από τον πολλαπλασιαμό με το συντελεστή, αλλά δεν έφθανε τον αριθμό αυτό μετά την εφαρμογή του συντελεστή.

5. Οι αριθμοί δεν επηρεάζουν το ερώτημα που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο και αφορά κατά βάση το ζήτημα αν ο συντελεστής 0,9 πρέπει να εφαρμόζεται μόνο για τον καθορισμό του ποσού της χορηγητέας ενισχύσεως ή αν πρέπει να εφαρμόζεται για να καθοριστεί αν η χρησιμοποιηθείσα ποσότητα αποκορυφωμένου

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

γάλακτος φθάνει τα 60 χιλιόγραμμα ανά 100 χιλιόγραμμα σύνθετης τροφής που απαιτούνται για τη γένεση του δικαιώματος στην ενίσχυση. Με άλλα λόγια, σε ποιο στάδιο πρέπει να εφαρμοστεί ο συντελεστής;

6. Η εταιρία Trouw ζήτησε να ακυρωθεί η απόφαση του οργανισμού παρεμβάσεως περί επιστροφής της ενισχύσεως, θεωρώντας ότι στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή του συντελεστή. Με Διάταξη της 5ης Ιουνίου 1987, το College van Beroep voor het Bedrijfsleven υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

7. «Έχει το άρθρο 1, παράγραφος 5, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α), του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79 την έννοια ότι οι πραγματικές ποσότητες αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη ανά 100 χιλιόγραμμα τελικού προϊόντος πρέπει να πολλαπλασιαστούν με το συντελεστή 0,9 και ότι το γινόμενο αυτού του πολλαπλασιασμού πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 60 και 70 χιλιογράμμων;»

8. Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό,πρέπει να εξεταστούν το νομικό πλαίσιο και τα επιχείρηματα των διαδίκων.

Το νομικό πλαίσιο

9. Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82), ορίζει ότι μπορούν να χορηγηθούν ενισχύσεις για το αποκορυφωμένο γάλα και το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων. Οι γενικοί κανόνες σχετικά με τη χορήγηση των ενισχύσεων αυτών καθορίζονται με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 986/68 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1968 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 120). Το άρθρο 1, στοιχείο δ), του κανονισμού αυτού [που τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 472/75 του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 1975, ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 223] ορίζει το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη ως το γάλα και το αποβουτυρωμένο γάλα σε σκόνη που περιέχουν το πολύ 11 % λιπαρών ουσιών. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, ορίζει τα είδη του αποκορυφωμένου γάλακτος και του αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη, για τα οποία μπορούν να χορηγηθούν ενισχύσεις.

10. Υπό την αρχική του διατύπωση, το εν λόγω άρθρο 2, παράγραφος 1, πρόβλεπε μία μόνο ενίσχυση για το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που χρησιμοποιείται στην παρασκευή συνθέτων ζωοτροφών. Εντούτοις, ο κανονισμός 2128/84 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 1984 (ΕΕ L 196, σ. 6), που τροποποίησε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 986/68, εισήγαγε διάκριση μεταξύ του αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που περιέχει 7 % λιπαρών ουσιών το πολύ και του αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη περιεκτικότητας 9 έως 11 % σε λιπαρές ουσίες (προϊόν που ονομάζεται συνήθως γάλα σε σκόνη ημιαποκορυφωμένο). Προς το σκοπό της μειώσεως της ποσότητας των λιπαρών βουτυρικών ουσιών στην αγορά της Κοινότητας, προβλέφθηκαν μεγαλύτερες ενισχύσεις για την επεξεργασία και τη μετουσίωση του τελευταίου. Έτσι, το άρθρο 2, παράγραφος 1, όπως τροποποιήθηκε, προβλέπει ιδίως ενισχύσεις για:

11. «ε) το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη περιεκτικότητας σε λιπαρές ουσίες που θα καθοριστεί μεταξύ 9 και 11 %, το οποίο δεν περιέχει αποβουτυρωμένο γάλα σε σκόνη, που παράγεται σε γαλακτοκομείο απευθείας από υγρό γάλα και χρησιμοποιείται για την παρασκευή συνθέτων τροφών·

στ) το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη περιεκτικότητας σε λιπαρές ουσίες που θα καθοριστεί μεταξύ 9 και 11 %, το οποίο δεν περιέχει αποβουτυρωμένο γάλα σε σκόνη, που παράγεται σε γαλακτοκομείο απευθείας από υγρό γάλα και το οποίο υφίσταται μετουσίωση σύμφωνα με μεθόδους που θα καθοριστούν με σκοπό τη χρησιμοποίησή του στην παρασκευή συνθέτων τροφών ».

12. Εν προκειμένω, το επίδικο προϊόν είναι το περιγραφόμενο υπό το στοιχείο ε), δηλαδή το μερικά αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που χρησιμοποιείται για την παραγωγή συνθέτων τροφών.

13. Το άρθρο 2α, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 986/68, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 2128/84, ορίζει τις παραμέτρους που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους της ενισχύσεως. Για τα προαναφερθέντα είδη ε) και στ), οι εν λόγω παράμετροι περιλαμβάνουν την εξέλιξη της τιμής παρεμβάσεως του βουτύρου και την εξέλιξη της τιμής των λιπαρών ουσιών που είναι ανταγωνιστικές προς τις λιπαρές ουσίες του γάλακτος που χρησιμοποιούνται στη διατροφή των ζώων.

14. Το διαφοροποιημένο καθεστώς ενισχύσεων που προβλέπεται από τον κανονισμό 2128/84 είχε μόνο προσωρινό χαρακτήρα και έπαψε να ισχύει με το τέλος της γαλακτοκομικής περιόδου 1985/86.

15. Ο τρόπος χορηγήσεως των ενισχύσεων για το αποκορυφωμένο γάλα και το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που χρησιμοποιείται για την παρασκευή των σύνθετων ζωοτροφών καθορίστηκαν με τον κανονισμό 1725/79 της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/026, σ. 12). Ειδικότερα, το πρώτο άρθρο του κανονισμού αυτού διευκρινίζει τις γενικές προϋποθέσεις, τις οποίες πρέπει να πληροί το αποκορυφωμένο γάλα και το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη, για να θεμελιώσει δικαίωμα σε ενίσχυση και το άρθρο 4 καθορίζει τις απαιτήσεις σχετικά με τη σύνθεση του τελικού προϊόντος, δηλαδή των συνθέτων ζωοτροφών.

16. Ύστερα από την εισαγωγή του διαφοροποιημένου συστήματος ενισχύσεων για το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3714/74, της 21ης Δεκεμβρίου 1984 σχετικά με τις λεπτομέρειες χορηγήσεως ενισχύσεως για το γάλα και το μερικώς αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που προορίζεται για τη διατροφή των ζώων (ΕΕ 1984, L 341, σ. 65). Στο άρθρο 1, ο κανονισμός προέβλεπε ειδική ενίσχυση για τις λιπαρές ουσίες του αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχεία ε) και στ), του κανονισμού (ΕΟΚ) 986/68, περιεκτικότητας τουλάχιστον 10 % σε λιπαρές ουσίες.

17. Η θέσπιση του διαφοροποιημένου συστήματος ενισχύσεων κατέστησε επίσης αναγκαία την τροποποίηση του τρόπου εφαρμογής που προέβλεπε ο κανονισμός 1725/79 της Επιτροπής. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 101/85 της Επιτροπής της 15ης Ιανουαρίου 1985 (ΕΕ 1985, L 13, σ. 12) τροποποίησε το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α), του εν λόγω κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79, περιλαμβάνοντας το μερικώς αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη μεταξύ των προϊόντων που μπορούν να τύχουν ενισχύσεως. Προσέθεσε επίσης ειδική μνεία για το μερικώς αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη στον ορισμό των συνθέτων ζωοτροφών που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79, διάταξη η οποία ύστερα από την προσθήκη αυτή έχει ως εξής:

« Άρθρο 4

18. 1) Ως σύνθετες τροφές νοούνται, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχεία δ), ε) και στ), του κανονισμού (ΕΟΚ) 986/68, τα προϊόντα:

α) που περιέχουν ανά 100 χιλιόγραμμα τελικών προϊόντων

— 60 χιλιόγραμμα το ελάχιστο και 70 χιλιόγραμμα το ανώτερο αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη ... »

19. Με τις τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79 επιδιώχθηκε επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, λόγω του κανονισμού 3714/84, ο επιχειρηματίας που χρησιμοποιεί το αποκορυφωμένο γάλα σε σκονη για την παρασκευή ζωοτροφών μπορούσε να λάβει συγχρόνως την ειδική ενίσχυση για τις λιπαρές ουσίες που προβλέπονται από τον κανονισμό αυτό και την ενίσχυση που προβλέπεται για τη συνολική ποσότητα του χρησιμοποιηθέντος αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη, βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79. Για να λάβει υπόψη της το ενδεχόμενο εν μέρει διπλής ενισχύσεως, προστέθηκε μια πέμπτη παράγραφος στο πρώτο άρθρο του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79:

« 5. Για τον υπολογισμό της ενίσχυσης που πρόκειται να καταβληθεί και για την τήρηση των ποσοτικών προδιαγραφών του παρόντος κανονισμού για τις ποσότητες του αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία ε) και στ), του κανονισμού 986/68, και του αποκορυφωμένου γάλακτος που αναφέρεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, καθορίζεται συντελεστής 0,9. »

20. Η δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 101/85 εξηγεί το σκοπό του συντελεστή:

« Εκτιμώντας ότι πρέπει, για τον υπολογισμό της ενίσχυσης στο αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που καταβάλλεται βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79, να ληφθεί υπόψη η ενίσχυση που ενδεχομένως καταβλήθηκε για τις λιπαρές ουσίες του γάλακτος κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) 3714/84· ότι πρέπει ως εκ τούτου να καθοριστεί ένας συντελεστής που θα προσδιορίζει την ποσότητα του γάλακτος σε σκόνη που περιέχεται στο προϊόν'... »

21. Όπως προανέφερα, επίδικος εν προκειμένω είναι ο μηχανισμός του συντελεστή αυτού.

Τα επιχειρήματα των διαδίκων

22. Οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν κατά την έγγραφη διαδικασία, κατά την προφορική διαδικασία και στο πλαίσιο της εθνικής δίκης αναδεικνύουν τρεις απόψεις ως προς την ορθή εφαρμογή του συντελεστή που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79.

23. Κατά την πρώτη άποψη, που υποστήριξε η προσφεύγουσα, (η εταιρία Trouw) ενώπιον της εθνικής δίκης και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο συντελεστής εφαρμόζεται στις πραγματικές ποσότητες μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που χρησιμοποιήθηκαν για την παρασκευή των συνθέτων τροφών, αρκεί όμως ότι οι εν λόγω τροφές περιέχουν τουλάχιστον 60 χιλιόγραμμα μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη ανά 100 χιλιόγραμμα τελικού προϊόντος, *πριν* από την εφαρμογή του συντελεστή. Στην πραγματικότητα, η μέθοδος αυτή ισοδυναμεί με μείωση κατά 10 % του ποσού της χορηγουμένης ενισχύσεως, πράγμα που εξυπηρετεί, επομένως, το σκοπό της αποτροπής της διπλής ενισχύσεως. Αν γίνει δεκτή η άποψη αυτή, η εταιρία Trouw θα πληρούσε τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της ενισχύσεως βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79, δεδομένου ότι οι διάδικοι δέχονται ότι η πραγματική ποσότητα μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που χρησιμοποιήθηκε από την εταιρία Trouw υπερέβαινε τα 60 χιλιόγραμμα ανά 100 χιλιόγραμμα σύνθετης τροφής.

24. Σύμφωνα με μια άλλη άποψη, που προβλήθηκε επικουρικά από την εταιρία Trouw, στην κύρια δίκη (αλλά δεν μνημονεύεται στη Διάταξη περί παραπομπής), ο συντελεστής πρέπει να εφαρμόζεται στις ποσοτικές προδιαγραφές που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 1725/79, στο άρθρο 4,

παράγραφος 1, στοιχείο α), πρώτη περίπτωση. Με άλλα λόγια, προκειμένου για τη μεταποίηση του μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη για την παρασκευή συνθέτων ζωοτροφών, αρκεί, κατά την άποψη αυτή, οι εν λόγω τροφές να περιέχουν, ανά 100 χιλιόγραμμα τελικού προϊόντος, ποσότητα μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη μεταξύ 54 και 63 χιλιογράμμων. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, η εταιρία Trouw πληροί ασφαλώς τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της ενισχύσεως.

25. Τέλος, κατά την άποψη που υποστηρίζει η Επιτροπή, ο συντελεστής πρέπει να εφαρμοστεί στις πράγματι χρησιμοποιηθείσες ποσότητες μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη, η σύνθετη όμως ζωοτροφή πρέπει να περιέχει πάντοτε τουλάχιστο 60 χιλιόγραμμα μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη, ανά 100 χιλιόγραμμα τελικού προϊόντος, μετά την πλασματική μείωση των ποσοτήτων που χρησιμοποιήθηκαν, που προκύπτει από την εφαρμογή του συντελεστή. Η προσέγγιση αυτή, όπως και η πρώτη, καταλήγει σε μείωση της ενισχύσεως κατά 10 %, έχει όμως και το εξής πρακτικό αποτέλεσμα: για να ικανοποιήσει την απαίτηση του ελαχίστου του 60 % μετά την εφαρμογή του συντελεστή, ο επιχειρηματίας πρέπει να χρησιμοποιήσει τουλάχιστον 66,67 χιλιόγραμμα μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη ανά 100 χιλιόγραμμα σύνθετης τροφής. Με άλλα λόγια, η προσέγγιση έχει ως έμμεσο αποτέλεσμα την αύξηση των απαιτήσεων σχετικά με τη σύνθεση του προϊόντος που καθορίζονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α), πρώτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79. Σύμφωνα με την ερμηνεία αυτή, η εταιρία Trouw δεν πληροί τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της ενισχύσεως.

26. Ας μου επιτραπεί να προσθέσω ότι ο οργανισμός παρεμβάσεως, μολονότι εφάρμοσε στην αρχή την ερμηνεία της Επιτροπής και ζήτησε την επιστροφή της ενισχύσεως που καταβλήθηκε στην εταιρία Trouw, υπέβαλε εκ των υστέρων γραπτές παρατηρήσεις, στις οποίες επέκρινε την ερμηνεία αυτή ισχυριζόμενος, αφενός, ότι κατέληγε σε ένα μηχανισμό ενισχύσεως μη ελκυστικό από οικονομική άποψη και, επομένως, αναποτελεσματικό και, αφετέρου, ότι ο σκοπός της αποτροπής της διπλής ενισχύσεως μπορούσε να επιτευχθεί με πολύ απλούστερο τρόπο, δηλαδή με μείωση του ποσού της ενισχύσεως κατά 10 %.

Ανάλυση

27. Για να αποφανθούμε επί της ενδεδειγμένης ερμηνείας, πρέπει να εξετάσουμε τις εφαρμοστέες διατάξεις, το σκοπό του συντελεστή και τους άλλους στόχους της κοινοτικής ρυθμίσεως.

28. Υπό το πρίσμα αυτό, είναι σαφές ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτή η δεύτερη άποψη που αναφέρθηκε και ότι ο συντελεστής πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να εφαρμόζεται στις πράγματι χρησιμοποιηθείσες ποσότητες αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη. Το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79, όπως τροποποιήθηκε, επιβάλλει εφαρμογή του συντελεστή στις «... ποσότητες του αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο ε), του κανονισμού (ΕΟΚ) 986/68 ...», δηλαδή στις ποσότητες μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη «που *χρησιμοποιήθηκε* για την παρασκευή συνθέτων τροφών» (υπογράμμιση δική μου). Το δεύτερο μέρος της δεύτερης αιτιολογικής σκέψεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 101/85 διευκρινίζει επίσης ότι ο συντελεστής χρησιμεύει στον προσδιορισμό «της ποσότητας του γάλακτος σε σκόνη που περιέχεται στο προϊόν». Επιπλέον, δεν μπορεί να λεχθεί ότι η άποψη, κατά την οποία η εφαρμογή του συντελεστή αποβλέπει στη μείωση των ποσοτικών προδιαγραφών παρά των πράγματι χρησιμοποιηθεισών ποσοτήτων, συμβάλλει οπωσδήποτε στην πραγματοποίηση του δεδηλωμένου σκοπού του συντελεστή, δηλαδή στην αποτροπή διπλής ενισχύσεως· η άποψη αυτή αντίκειται επίσης στο γενικό σκοπό της ρυθμίσεως, που είναι να ενθαρρύνει την αύξηση της χρησι-

μοποιήσεως μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη.

29. Η πρώτη και τρίτη ερμηνεία στηρίζονται και οι δύο στην (ορθή κατ' εμέ) σκέψη ότι ο συντελεστής πρέπει να εφαρμόζεται στις ποσότητες μερικώς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που πράγματι χρησιμοποιήθηκαν για την παρασκευή συνθέτων τροφών. Οι δύο αυτές ερμηνείες διίστανται ως προς το ζήτημα εάν το τελικό προϊόν πρέπει να πληροί τον όρο του ελαχίστου ποσοστού 60 % πριν ή μετά την εφαρμογή του συντελεστή.

30. Η διαφορά αφορά κυρίως το σκοπό που συντελεστή. Συνίσταται ο σκοπός αυτός, όπως υποστηρίζει η εταιρία Trouw, στην αποτροπή της διπλής ενισχύσεως ή επίσης, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, στην προσαρμογή των προδιαγραφών σχετικά με τη σύνθεση του τελικού προϊόντος;

31. Το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79, όπως τροποποιήθηκε, μπορεί, εκ πρώτης όψεως, να δώσει την εντύπωση ότι στηρίζει την άποψη της Επιτροπής. Οι πρώτες του λέξεις δημιουργούν την εντύπωση ότι ο συντελεστής έχει πράγματι διπλό σκοπό, δηλαδή,

« ... τον υπολογισμό της ενίσχυσης που πρόκειται να καταβληθεί και... την τήρηση των ποσοτικών προδιαγραφών του παρόντος κανονισμού ... ».

32. Έχω, εντούτοις, τη γνώμη, ότι από τη διατύπωση της διατάξεως αυτής δεν προκύπτει καθόλου ότι ο συντελεστής θεσπίστηκε με σκοπό την τροποποίηση των ποσοτικών προδιαγραφών του άρθρου 4, παράγραφος 1. Αν σημαίνει κάτι, μπορεί να σημαίνει μόνο ότι ο συντελεστής θεσπίστηκε με σκοπό την ενίσχυση των εν λόγω προδιαγραφών, ή τουλάχιστον τη διατήρησή τους. Το άρθρο 1, παράγραφος 5, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι αρχικά προβλεπόμενες ποσότητες πρέπει να πολλαπλασιαστούν με το συντελεστή για να προσδιοριστεί το ποσό της καταβλητέας ενισχύσεως.

33. Εξάλλου, οι αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 101/85 δεν δικαιολογούν την άποψη ότι ο συντελεστής θεσπίστηκε με σκοπό άλλο από την αποτροπή διπλής ενισχύσεως. Η δεύτερη αιτιολογική σκέψη διαιρείται σε δύο σκέλη. Στο πρώτο σκέλος, ορίζεται ο επιδιωκόμενος σκοπός:

« .... πρέπει, για τον υπολογισμό της ενίσχυσης στο αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που καταβάλλεται βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79, να ληφθεί υπόψη η ενίσχυση που ενδεχομένως καταβλήθηκε για τις λιπαρές ουσίες του γάλακτος κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) 3714/84. »

34. Στο δεύτερο σκέλος, καθορίζονται τα μέσα υπολογισμού:

« ... πρέπει, ως εκ τούτου, να καθοριστεί ένας συντελεστής που θα προσδιορίζει την ποσότητα του γάλακτος σε σκόνη που περιέχεται στο προϊόν. »

35. Η διατύπωση αυτή δεν δικαιολογεί καθόλου την άποψη ότι ο νομοθέτης επιδίωκε την αύξηση των προδιαγραφών σχετικά με τη σύνθεση του προϊόντος.

36. Το επιχείρημα (που προβάλλει η Επιτροπή στις γραπτές της παρατηρήσεις), ότι δηλαδή η τρίτη ερμηνεία εξυπηρετεί καλύτερα τους λανθάνοντες σκοπούς της κοινοτικής ρυθμίσεως μπορεί φυσικά να λειτουργήσει προς δύο αντίθετες κατευθύνσεις. Στο μέτρο που η λύση αυτή έχει ως πρακτικό αποτέλεσμα να υποχρεώσει τους παραγωγούς να χρησιμοποιούν μεγαλύτερη ποσότητα αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη για να επιτύχουν την ελάχιστη προβλεπόμενη περιεκτικότητα, εξυπηρετεί σαφώς, εκ πρώτης όψεως, την πραγματο-

ποίηση των εν λόγω σκοπών. Αντίθετα, αν οι συνέπειές του για τους παραγωγούς είναι τόσο δαπανηρές, ώστε να καταλήγει στη μη πραγματική εφαρμογή του συστήματος ενισχύσεων (πράγμα που φαίνεται να συμβαίνει σύμφωνα με τις γραπτές παρατηρήσεις του οργανισμού παρεμβάσεως, τουλάχιστον στις Κάτω Χώρες), δεν γίνεται σαφώς αντιληπτό πώς μπορεί να συμβάλει στην πραγματοποίηση των σκοπών της ρυθμίσεως.

37. Προς στήριξη της τρίτης ερμηνείας η Επιτροπή ισχυρίζεται επίσης στις γραπτές της παρατηρήσεις, ότι μια έμμεση αύξηση των προδιαγραφών σχετικά με τη σύνθεση του προϊόντος ήταν αναγκαία για να μην εξουδετερωθεί η αυξημένη χρησιμοποίηση λιπαρών ουσιών του γάλακτος, που προεξοφλείτο ως αποτέλεσμα της θεσπίσεως μεγαλύτερης ενισχύσεως για το μερικώς αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη, από την αντίστοιχη μείωση της χρησιμοποιήσεως των μη λιπαρών ουσιών του γάλακτος, οι οποίες θα αντικαθίσταντο από φτηνότερα προϊόντα. Κατά την Επιτροπή, η τρίτη ερμηνεία έχει ως αποτέλεσμα ότι ανά 100 χιλιόγραμμα τελικού προϊόντος, οι σύνθετες τροφές θα περιέχουν πάντοτε τουλάχιστον 60 χιλιόγραμμα μη λιπαρών ουσιών του γάλακτος (πρωτεΐνη ή ζάχαρη).

38. Το επιχείρημα αυτό, μολονότι ευφυές, δεν πρέπει να γίνει δεκτό. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α), του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79 απαιτεί πράγματι να περιέχει το τελικό προϊόν τουλάχιστον κατά 60 % μερικώς αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη, και όχι κατά 60 % μη λιπαρές ουσίες του γάλακτος. Αν, θεσπίζοντας τον κανονισμό (ΕΟΚ) 101/85, η Επιτροπή είχε την πρόθεση να τροποποιήσει τις προδιαγραφές σχετικά με τη σύνθεση του προϊόντος προκειμένου να αποτρέψει τη χρησιμοποίηση φτηνότερων προϊόντων υποκαταστάσεως (πρωτεΐνες ή ζάχαρα διαφορετικά από εκείνα του γάλακτος), μπορούσε ευχερώς να το πράξει τροποποιώντας κατάλληλα το άρθρο 4, παράγραφος 1.

Συμπέρασμα

39. Προτείνω, επομένως, να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλε το College van Beroep voor het Bedrijfsleven:

« Το άρθρο 1, παράγραφος 5, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α), του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι πραγματικές ποσότητες αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη, ανά 100 χιλιόγραμμα τελικού προϊόντος, πρέπει να πολλαπλασιάζονται με το συντελεστή 0,9 και πρέπει, πριν πολλαπλασιαστούν με τον προαναφερθέντα συντελεστή, να κυμαίνονται μεταξύ 60 και 70 χιλιογράμμων. »